

Dkt. Daniel K. Darko, Nyaraka za Gerezani, Kipindi cha 6, Umoja katika Kanisa, Wakolosai 3

© 2024 Dan Darko na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Dan Darko katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Nyaraka za Magereza. Huu ni kipindi cha 6, Umoja katika Kanisa, Wakolosai 3.

Karibu tena kwenye mihadhara ya Masomo ya Biblia kuhusu nyaraka za magereza.

Hadi sasa, tumekuwa tukiangalia utangulizi wa msingi wa nyaraka za gerezani, na kwa mihadhara iliyotangulia, tulizungumzia sura ya kwanza na tukazungumzia mambo muhimu kuhusu sura ya kwanza, salamu, tunaangalia maombi, na shukrani, na tukaifupisha ili kuangalia baadhi ya vipengele muhimu vya sura hiyo. Katika sura ya pili, tunaanza kuangalia uhusiano kati ya sehemu ya kwanza ya sura ya pili na sehemu ya mwisho ya sura ya kwanza. Na hapo, nilikuelekeza kwenye ukweli kwamba sura ya pili, mstari wa kwanza hadi wa tano, inaweza kusomwa pamoja na mwisho wa sura ya kwanza.

Na kwa hivyo, unapochukua maoni kuhusu Wakolosai, unaweza kuona kwamba watoa maoni watatumia muda mwingi wakisema ni sura gani ya pili, mstari wa kwanza hadi wa tano, ni ya mwisho wa sura ya kwanza ili iwe aya moja. Tulipoijadili, nilikueleza pia kwamba tunaweza kuiangalia katika aya tofauti. Tukifanya hivyo, basi tunamwona Paulo akizingatia huduma yake na kiini au umuhimu wa huduma yake.

Tuliendelea, na nikaelezea kile ninachokiona kuwa taarifa wazi ya kinachoendelea katika Wakolosai. Nilikiita kiini cha jambo. Labda hilo si neno langu hata kidogo. Nadhani Douglas Moo alikuwa mtu aliyetumia usemi huo kwanza ikiwa nakumbuka vizuri.

Kiini cha jambo ni pale tunapoona katika Wakolosai sura ya pili, mstari wa sita hadi saba, na Paulo anaeleza wazi kwamba kwa hiyo mmempokea Kristo Yesu, Bwana, basi enendeni ndani yake. Mkiwa na mizizi, msingi, na imara ndani yake. Kisha anaendelea kusema kama mlivyofundishwa.

Kisha, tunaendelea kuangalia jinsi msingi huu unavyohusiana na mafundisho ya uongo na shughuli kanisani. Kwa hivyo, tulitumia muda fulani kuangalia hilo katika moja ya mihadhara ya awali. Katika mihadhara iliyotangulia hii, tulianza kuangalia sura ya tatu, na tukaangalia jinsi kuanzisha msingi wa imani zao na misingi yao katika Kristo kulivyosababisha kile tunachokiita sharti, ambapo wameombwa kufanya mambo fulani maalum ili kuishi kulingana na kile walichoambiwa au kufundishwa.

Nilianza kwa kukuelekeza kwenye mifumo tofauti ya kuvutia ambayo inapaswa kuwa kitu unachopaswa kuvaa au labda kuvaa kama kofia unapoanza kufikia hizo tatu , kama vile tofauti ya mbinguni na ya duniani. Wito wa kuua na kuhuisha. Tofauti kati ya ya zamani na mpya.

Labda unakumbuka jinsi nilivyovuta umakini wako kwa picha za kuvutia ambapo una mifupa na mtoto mdogo. Una mwanamume mzee na mtoto mdogo. Niliendelea kuvuta umakini wako kwa kile kinachohitaji kuuawa na kuvuliwa nguo na kuangazia ukweli kwamba baadhi ya vitu vinavyopaswa kuachwa ni vya ngono, na vitu vinavyopaswa kuvuliwa nguo vinaonekana kuchukua maana ya hasira.

Muda mfupi baada ya hapo, pia nilikukumbusha kwamba katika kanisa hili, katika jumuiya hii ya imani, unapoua au kuvua kile kinachohitaji kuuawa na kuvuliwa, hakuna sababu ya ubaguzi unaotegemea ukabila, rangi, na masuala ya kimuundo ya kijamii. Labda inaweza kujitokeza akilini mwako kuhusu Waskiti. Jamii ambayo labda inaheshimiwa sana au kidogo inadharauliwa na kukandamizwa kwa sababu ya mahali wanapotoka na kanuni zao za kitamaduni ambazo wengine hawaziheshimu.

Tunakuja kutazama utu mpya na kile kinachohitaji kuvaliwa, pamoja na ukweli kwamba umejengwa katika utambulisho fulani. Kwa hivyo, wito wa uwajibikaji wa pande zote unafuata. Labda unakumbuka chati niliyoweka kwenye skrini kwa ajili yako, ambapo ndipo tulipoishia katika hotuba iliyopita. Kwa hivyo, watu waliotengwa, watu walio watakatifu, watu ambao wamependwa wameitwa kwa jukumu hili la pande zote la kuruhusu kuwe, kutafuta, kufanya upendo utawale, kuruhusu amani ya Kristo itawale mioyoni mwao, na kukuza fadhila muhimu katika ulimwengu wa kale ambayo hatuizungumzii tena kama fadhila, fadhila ya shukrani na ni wazi wito wa kuruhusu neno la Kristo likae ndani yao.

Kuanzia hapa, tunakumbushwa mstari wa 17. Kwa hivyo, hebu tuangalie haraka mstari wa 16 hadi 17. Neno la Kristo na likae kwa wingi ndani yenu, mkifundishana na kuonyana kwa hekima yote, mkimwimbua Mungu zaburi, na nyimbo, na tenzi za rohoni, huku mkimshukuru Mungu mioyoni mwenu.

Na kila mfanyalo, kwa neno au kwa tendo, fanyeni yote katika jina la Bwana Yesu, mkimshukuru Mungu Baba kwa njia yake. Kwa hivyo hapa tunamwona Paulo akilionya kanisa kufundishana na kuonyana, ufuatiliaji wa kusaidiana. Tunahitajiana, lakini hapa, anachoomba ni cha kuvutia sana.

Hakusema kwamba badala ya walimu wa uongo kushawishi kanisa lote, hebu tupate walimu wazuri, hebu tuwaite walimu wazuri wa nchi waje pamoja, nasi tukae chini na tuwaombe watufundishe. Hapana, anapendekeza kwamba wanajamii wanaweza kufundishana. Neno kuonya hapa, wanaweza pia kutiana moyo.

Na wanapaswa kufanya hivyo kwa hekima yote. Cha kufurahisha ni kwamba, kuhusu sehemu ya kuonya, anasema wanaweza kufanya hivyo katika kuimba. Naam, hutaki kujaribu hilo ikiwa huna ujuzi wa kuimba kama mimi.

Ninapoanza kuimba, labda inasikika kama kundi la vyura wanaimba tu, na mara kwa mara, midundo na yote yanayoonekana kwenda sawa. Siimbi, kwa hivyo huenda nisiwe mmoja wa wale wanaohimizwa kuimba. Lakini Paulo anasema hata katika kuimba, mnaweza kuoana ili kuimarisha jamii na hisia ya usaidizi wa pande zote iliyoko kanisani.

Pia aliwaomba wafanye haya yote kwa shukrani. Hapa ndipo unapomwona Paulo akifikia jambo ambalo kwa kawaida hatulizungumzii sana kanisani, na hatupendi hata kulizungumzia kwa sababu linaonekana kama kila mtu ana jukumu ndani yake, na ukweli ujulikane, baadhi yetu hatutaki kufanya mengi kanisani. Lakini hoja ya Paulo ni kwamba ili tuweze kujenga ngome dhidi ya ushawishi wa walimu wa uongo au kuzima au kuondoa ushawishi wa walimu wa uongo, tunahitaji usaidizi huu wa pamoja, kufundishana, na kuonyana.

Na kisha mstari wa 17 ndio ninaouita changamoto kubwa. Hii ni changamoto kubwa, na inaenda hivi. Na chochote ufanyacho kwa neno, kwa hivyo chochote ufanyacho kwa upande wa usemi au kwa tendo, fanyeni yote kwa jina la Bwana.

Mnamshukuru Mungu Baba kupitia yeye. Lolote mnalofanya kwa neno, tambueni kwamba mnalifanya kwa jina la Bwana. Kuhusu usemi wenu, tambueni kwamba watu wanaangalia usemi wenu kama mtu anayefanya biashara kwa jina la Bwana Yesu.

Katika mwenendo wako, unakumbuka alituambia tuvua nguo na kuvaa vitu? Kwa kweli anatumkumbusha kwamba chochote unachofanya kinapaswa kuonekana kama kinafanywa kwa jina la Bwana. Hebu tuache—neni jina.

Neni jina hapa halina maana tu ya beji. Neni jina katika maana ya Kigiriki linaweza kutafsiri sifa au leseni. Kwa hivyo, tunafanya hivyo kwa jina la Bwana, tukibeba sifa ya Bwana.

Kwa maneno mengine, wakati usemi wetu unapoenda mbali zaidi ya kile Kristo atakachofanya au kusema, tunampatia sifa mbaya kama matokeo. Wakati mwenendo wetu unapofanya jina la Kristo kuwa la kejeli, basi, kwa kweli, hatufanyi hivyo kwa jina la Bwana. Paulo anasema, kwa usemi au kwa tendo, mnapaswa kufanya hivi kwa jina la Bwana.

Sasa, hapa tunafikia mwisho wa sura ya 3, aya ya mwisho ya sura ya 3, tukianza kuzungumzia masuala ya kifamilia. Tofauti na familia za kisasa, fikiria familia ya kale kama hii. Hebu fikiria mume na mke.

Na fikiria watoto wengi. Pia , fikiria watumwa. Lakini wacha nizungumzie tu kuhusu watoto kwa dakika moja.

Watoto wanaweza kuwa watoto, ambao ni pamoja na watoto wa mwanamume kutoka kwa ndoa ya awali, au wanaweza kuwa watoto waliozaliwa na mwanamke huyo ndani ya nyumba kama mke. Watumwa. Tunajua kwamba utumwa ulikuwa wa kawaida sana katika ulimwengu wa kale.

Kwa njia, naomba usikasirike au kusumbuliwa sana na mada hii ya utumwa, kwa sababu katika ulimwengu wa kale, utumwa ulikuwa sehemu ya jamii. Ulikuwa kila mahali na popote, na haukuwa sawa na dhana ya utumwa ambayo baadaye ingejulikana katika biashara ya mwisho ya utumwa ya Atlantiki. Kwa hivyo, tusibadilishe mawazo yetu kuelekea historia ya Wamarekani Waafrika au historia ya utumwa kutoka Afrika hadi ulimwengu wote.

Usiende huko bado. Shikilia tu wazo la utumwa wakati wa majadiliano haya, nami nitakuelezea mambo kadhaa. Kwa hivyo, hebu tuanze kutazama onyo la Paulo.

Hili ni kanisa ambalo, mwanzoni, aliwaambia kwamba Mungu ndiye baba yao, wao ni ndugu na dada kanisani, na Yesu pia ni mwana wa Mungu na ndugu mwenzao. Kwa hivyo, wako katika familia. Sasa, kanisa ambalo, kama nilivyosema hapo awali, hukutana katika nyumba za watu sasa litaonywa kuhakikisha kwamba maisha katika nyumba zao yanaishi kulingana na mwenendo wa Kikristo aliouelezea katika mstari wa 17, kwamba katika chochote wanachofanya au kusema, wanapaswa kufanya kwa jina la Bwana.

Tuanze kuangalia anachosema. Naam, tunapenda kusema wanawake kwanza, sivyo? Kwa hivyo, Paulo alionekana kusikiliza hilo. Kwa hivyo, anaanza na wanawake.

Kwa hivyo, anaanza na wake, kwa Kigiriki, wake. Kisha anaendelea na neno ambalo wanawake wengi hawapendi kulisikia, neno S, nyenyekeeni. Wanawake, nyenyekeeni.

Na nadhani kama wewe ni mume leo na ukasoma mstari wa kwanza tu wa mstari wa 8 na kusema, ni neno la Paulo katika Wakolosai 3 mstari wa 18, kwamba wake watii waume zao, utapata aina ya picha niliyo nayo kwenye skrini kwa ajili yako. Hutamfurahisha mkeo, ikiwa tu huelewi kinachoendelea kwenye picha. Kwa sababu sijui wanawake wengi leo ambao wanataka kusikia neno kutii.

Ghafla, wanafunzi walinikumbusha kwamba darasa baada ya darasa, hatupendi neno hilo. Na napenda kusema, inavutia kwamba tuna mzio wa maneno mengine. Lakini hebu tuangalie neno hilo kwa undani zaidi.

Kwa Kigiriki, neno hilo liko katika muundo ambao hatuna kwa Kiingereza. Neno la Paulo linaloita unyenyekevu si mtu anayelazimisha unyenyekevu kwa mwanamke. Lakini kwa kweli anamwita mke, na neno hilo linaweza pia kutafsiriwa kwa mwanamke.

Kwa hivyo, kwa njia, ikiwa una Biblia inayosema mwanamke au wake, neno la Kigiriki linaweza kutafsiriwa kwa mwanamke pia. Na inasema, ukitafsiri mke au mwanamke, sawa, wanawake, huna chaguo hata kidogo. Kila mahali unapoenda, iko pale, ni mwanamke, ni mwanamke.

Kwa hivyo, mwanamke, mtii kwa hiari kwa mumeo. Sio kwamba mumeo anakuita, anakupiga, anakusumbua ili utii. Lakini kama Mkristo ambaye maneno na matendo yake yanapaswa kuwa katika jina la Bwana, mtii kwa hiari kwa mumeo.

Je, hilo linasaidia? Baadhi wangesema hilo liliwasaidia. Mradi tu hatasema, nilitaka kujisalimisha. Labda hilo litasaidia. Lakini fikiria kanisa nyumbani kwako.

Nao huja huko kwa ajili ya ushirika. Mume na mke wanapigana kila wakati. Watoto wanasababisha kila aina ya ghasia ndani ya nyumba.

Hilo halingeonyesha au kuleta sifa ambayo tungependa kuwa nayo kwa jina la Kristo. Kwa hivyo, wake, ni jambo la kibiblia. Tii.

Lakini mkumbushe mumeo kwamba Biblia haimwombi akukumbushe kwamba unapaswa kunyenyekea. Lakini Biblia inawaomba wasikilizaji wa Paulo, huko Kolosai, kunyenyekea kwa hiari kwa waume zao. Ni jambo sahihi kufanya.

Kwa njia, ningeelezea jinsi utiifu na maelekezo haya kwa mume yanavyoonekana katika Wakolosai na baadaye katika Waefeso. Na katika Waefeso, unaweza kuona hili na kukaa kimya na kusema, wow, kama hii ndiyo maana yake, basi labda ninapaswa kupumzika kuihusu. Au labda ungesema, vema, huyu ni mwanaume anayezungumza.

Anadhani inapaswa kuwa rahisi kwa mwanamke. Paulo anasema wanawake wanapaswa kunyenyekea kwa hiari kama inavyomfaa Bwana. Kwa kweli, msingi wa kunyenyekea kwao ni kanuni ya mwenendo iliyokubaliwa kwa wale walio katika Bwana.

Na hivyo anaweza kusema, ukijinyenyekeza kwa njia hiyo, utajua aina ya unyenyekevu unaomfaa Bwana. Haufai kwa mwanao wa kiume, haufai kwa mtu wa kiume anayejaribu kukukandamiza, haufai kwa mumeo anayejaribu kukusumbua, bali unamfaa kwa Bwana. Moyo wa unyenyekevu si mchezo wa nguvu.

Kwa kweli, asili ya lugha hii ni mtazamo wa moyo. Ni mtazamo unaosema nina hamu ya kunyenyekea chini ya mamlaka ya aina fulani. Nina hamu ya kufanya kazi katika mfumo ambapo si lazima nidhibiti onyesho.

Ndiyo, unaweza kusoma nguvu ndani yake, lakini ni nguvu ya uhusiano zaidi ya uhusiano wa nguvu. Na unapofanya hivyo, kumbuka vigezo ni kuifanya inavyomfaa Bwana. Kwa mume, maua hayatoshi isipokuwa upendo wa kweli ndio mfumo ambao maua yanatolewa.

Nitakupa mfano. Nilikulia Ghana, ambapo kununua maua kwa wanawake haikuwa sehemu ya utamaduni niliokulia nao. Nilikutana na mke wangu, Mmarekani, na tulipokuwa tukichumbiana, nilikuwa mtu mkaidi sana. Unajua, sikujua kwamba maua ni muhimu.

Nami nitakuwa na rafiki yangu ambaye ataniambia, Dan, unajua, maua yanafaa. Nunua maua. Nikasema, hapana, nyumbani, tunaenda tu nyuma, na tunaweza kukata maua.

Tunaweza kuikata na kuwapa watu ikiwa wataipenda na watu hawajali sana. Maua yana maana kubwa ukipanda na mengineyo. Niligundua haraka nilipoanza kumnunulia mpenzi wangu maua wakati huo, ambaye sasa ni mke wangu, kwamba ingawa hilo lilikuwa muhimu kwake, ilikuwa muhimu zaidi ajue kwamba ninampenda kwa jinsi alivyo na kwamba nitakuwapo kwa ajili yake.

Hiyo si kusema, usifanye makosa, kwamba hakupenda maua. Mara kwa mara alinikumbusha, hasa tunapokuwa na wageni na wao huleta maua. Lakini upendo wangu kwake ulikuwa muhimu zaidi.

Maagizo kwa Paulo kwa mke ni, kwa njia ile ile aliyowaomba wake wanyenyekee, kwamba waume wanapaswa kumpenda mke. Na msingi wa hilo ni upi? Anasema, msiwe wakali. Hebu tusome hilo kwanza.

Enyi waume, wapendeni wake zenu wala msiwe wakali kwao. Kwa sababu mnaweza kuwa vichwa vya nyumba, lakini jihadharini kwamba mmepima mtazamo wenu katika jinsi mnavyomtendea mke wenu. Hebu fikiria mke anayemtii mumewe, mume anayempenda sana hadi kiwango ambacho hangesema chochote kibaya kwa mkewe.

Angemtendea mke kwa heshima na hadhi, akionyesha upendo wote anaohitaji. Nina mwelekeo wa kuamini kwamba mume mwenye upendo huo atafanya iwe rahisi kwa mke kunyenyekea. Na mke mwenye utii sana atafanya iwe rahisi kwa mume kumpenda.

Tena, jukumu la pamoja kwa ajili ya umoja sasa limehamishwa kutoka kanisani, kama tulivyoona mapema katika sura ya 3, hadi sehemu hii ambapo sasa ni katika ngazi

ndogo katika familia jinsi usaidizi huu wa pamoja ungekuwepo. Kwa hivyo, ikiwa inaeleweka, je, mngenda kujiunga nami kusoma haya kwa sauti? Wake, watiini waume zenu kama inavyostahili katika Bwana. Enyi waume, wapendeni wake zenu, wala msiwe wakali kwao.

Je, hilo linaeleweka sasa? Je, sasa mnapenda Neno S? Enyi waume, je, sasa mko tayari kupenda na si kusema tu, Ninajaribu tu kuwa wa kimapenzi? Kwa njia, acha niwakumbushe jinsi jamii ilivyokuwa ikishughulikia baadhi ya mienendo hii ya mume na mke ili muweze kuelewa kiini cha kile Paulo anachofanya hapa. Mwanahistoria Myahudi, Josephus, anasema hivi. Josephus ananukuu maandiko kama msingi wa hoja yake katika kitabu chake cha Against Appian.

Kulingana na maandiko, mwanamke ni mdogo kuliko mumewe katika mambo yote. Kwa hivyo, na awe mtiifu kwake. Sio ili amtendee vibaya bali atambue wajibu wake kwa mumewe.

Kwa maana Mungu amempa mume mamlaka. Kwa hivyo, mume anapaswa kulala na mke wake tu ambaye amemwoa. Lakini kulala na mke wa mtu mwingine ni jambo baya.

Ikiwa mtu yeyote atathubutu kufa, bila shaka ni adhabu yake. Hawezi tena kumkwepa yule anayemlazimisha bikira aliyeposwa na mwanamke mwingine au kumshawishi mke wa mtu mwingine. Zaidi ya hayo, sheria inatuamuru kulea watoto wetu wote na inawakataza wanawake kutoa mimba ya mtoto aliyezaliwa au kuiharibu baadaye.

Na ikiwa mwanamke yeyote anaonekana kufanya hivyo, atakuwa muuaji wa mtoto kwa kuharibu kiumbe hai na kupunguza ubinadamu. Kwa hivyo, ikiwa mtu yeyote atafanya uasherati au mauaji kama hayo, hawezi kusafishwa. Josephus anasikika kwa ukali.

Lakini unajua, nafikiria kuhusu utamaduni wa Kiafrika. Baadhi ya wanawake watafurahishwa na hili na kusema ndiyo! Anasema huwezi kumchagua mwanamke mwingine. Lakini jambo ninalojaribu kukuambia hapa ni kuangalia mtindo.

Mwanamke ni duni. Mwanamke anapaswa kuwa mtiifu. Mume ana jukumu hili lenye vikwazo tu kuhusu jinsi anavyohusiana na mtu mwingine.

Kwa upande mwingine, Paulo anamwomba mwanamke ajitiishe kwa hiari. Mume haonyeshi nguvu au kizuizi hiki kuhusiana na wengine bali kwa kweli anaonyesha upendo, kama tutakavyoona katika Waefeso. Upendo unaofuatwa na upendo wa Kristo kwa kanisa.

Ikiwa bado unataka kujua, huu ni mfumo wa Kiyahudi ulioundwa karibu na wakati wa Paulo. Ikiwa pia unataka kujua jinsi wanafalsafa wa wakati huo walivyofikiria kuhusu uhusiano huu na mienendo ya uhusiano, acha nikukumbushe kuhusu kile tulichonacho kutoka kwa Demosthenes. Katika Mazungumzo ya Demosthenes 59, anaandika kwamba hivi ndivyo kuishi na mwanamke kama mke mmoja kunamaanisha.

Kupata watoto kutoka kwake na kuwatambulisha wana kwa watu wa ukoo na wa bibi. Na kuwachumbia binti kwa waume zao kama mke mmoja. Tunawaweka mabibi kwa ajili ya raha.

Masuria kwa ajili ya utunzaji wa kila siku wa nafsi zetu. Lakini wake wa kuzaa kama watoto halali na kuwa walinzi waaminifu wa nyumba zetu. Lo, huu ni mtindo wa kawaida wa Kigiriki.

Unaweza kuwa na mke, na unaweza kuwa na bibi kwa ruhusa ya mke. Unaweza hata kumleta suria kuishi ndani ya nyumba. Unaweza hata kupata mtoto na suria, na mke atajua kuhusu hilo, lakini mtoto wa suria huyo atakuwa mtoto wa haramu.

Kwa hivyo, mke anapaswa kufurahi kwamba yeye ni mke. Naam, Paulo anasema hapana. Hatafika mbali hivyo hata kidogo.

Kama tutakavyoona katika Waefeso, kwa kweli ataweka mipaka ya ndoa kwa mwanamume mmoja, mwanamke mmoja, na kuweka mipaka ya uhusiano huo pekee. Atasema, watiini wake, waume, wapendeni wake zenu na msiwe wakali. Msiwe wakali.

Usiwe mkali unapomtaka ajitiishe. Na kisha atawageukia watoto. Hebu tuangalie mstari wa 20 kuhusu hilo.

Watoto, Paulo anaandika, watiini wazazi wenu katika kila jambo, maana hili humpendeza Bwana. Watiini wazazi wenu katika kila jambo, maana hili humpendeza Bwana. Historia ya hili, labda itakusaidia kuelewa mambo machache kuhusu utamaduni wa kale wa Mediterania.

Mume anajulikana kama kichwa cha kaya. Mke ndiye afisa mkuu wa uendeshaji wa kaya. Kwa maneno mengine, katika kaya fulani, kunaweza kuwa na watu wapatao 20, kuhesabu mume, mke, watoto, na watumwa.

Mke ana jukumu la kusimamia mambo ya jinsi biashara inavyoendeshwa. Mume ndiye kichwa cha jumla cha familia. Na watoto wanalazimika kuwatii wazazi wao.

Sasa, ikiwa hiyo haitoshi, unataka pia kuelewa sehemu ya utamaduni tunayoiita kanuni isiyoandikwa ya heshima na aibu katika utamaduni wa kale. Katika utamaduni

wa kale, katika familia, heshima ya familia ilikuwa muhimu sana. Na kwa hivyo, wanafamilia walipaswa kujiendesha kwa njia ambayo ingeweka heshima ya familia ikiwa sawa au hata kuipa familia heshima zaidi.

Nitakupa mfano. Ikiwa kuna wanawake vijana katika kaya, na mtu akawatendea vibaya kingono, inaleta aibu kwa familia, na inawashtaki wanaume katika kaya kwa kutoweza kuwalinda wanawake. Heshima ya kaya ni dhaifu ikiwa watoto hawatafanya vizuri.

Ni katika mfumo huu ambapo Paulo angesema watoto wanapaswa kuwatii wazazi wao. Lakini kwa sehemu gani, hawana chaguo. Hapa ni mahali ambapo Kristo ni Bwana.

Kumbuka, wanapaswa kuwatii kama inavyompendeza Bwana. Na wanapaswa kuwatii katika kila kitu. Tena, hii ni mabadiliko ya maneno ya kuvutia katika Wakolosai.

Ukiona, inapozungumzia utii, unasema watiini wazazi. Inapozungumzia ni nani asiyepaswa kuwakasirisha watoto, kwa kawaida inamrejelea yule anayewajibika kwa nidhamu, baba. Baba anawajibika kwa nidhamu.

Nchini Marekani sasa, hatuwezi kuzungumzia adhabu ya viboko bila kufikiria kuhusu watoto, watoto, na watu wa ustawi wa jamii wanaomfuata mtu. Hata kwa baadhi ya tamaduni ambazo hazijaendelezwa sana leo, una hili ndani yake. Sehemu ya jukumu la mwanaume ni kuhakikisha nidhamu.

Kwa hivyo, unapokuwa na tabia mbaya nyumbani, na wewe ni mtoto, mama anaweza kukuambia, nitamwambia baba atakapokuja. Na ungependa kufanya kila kitu ili kumhonga Mama ili asimwambie Baba kwa sababu Baba ndiye atakayekuadhibu.

Na Paulo anazungumzia hilo na kusema, akina baba, msiwachokoze watoto wenu. Kwa sababu watakata tamaa. Natumaini mnaanza kufahamu, kwa kiasi fulani, mfumo ambao Paulo anafanya kazi hapa, akijenga kile kinachofaa kwa familia ya Kikristo.

Hamwombi mke atendewe vibaya anaponyenyekea. Hamwombi mume amtawale mke wake na watu wa nyumbani mwake anapompenda mke wake. Anapowaomba watoto watii, kwa kweli hawaweki watoto katika aina fulani ya hali ya vikwazo kiasi kwamba baba anaweza kufanya chochote apendacho na watoto.

Lakini anaweka mipaka ya mamlaka ya kitamaduni na udhibiti wa baba kwa kusema, usiwachokoze watoto hawa. Usiwakatishe tamaa. Kisha unaenda kwenye kundi lingine la watu waliomo ndani ya nyumba.

Watoto wamesikia wanachohitaji kufanya. Akina baba wanaowajibika kwa nidhamu wanajua jinsi ya kuwatendea watoto hawa. Sasa, Paulo ataendelea kuwahutubia watumwa.

Nitawavutia hivi karibuni kwenye ukweli kwamba katika jiji la kawaida la ulimwengu wa kale wa Kigiriki na Kirumi, wakati wa Paulo, tunaambiwa kwamba ambapo kwa kiasi kikubwa ni wazungumzaji wa Kilatini au Kigiriki, tutakuwa na kati ya asilimia 30 na 30 ya idadi ya watu walioundwa na watumwa. Nyumba nyingi zitakuwa na watumwa. Kanisa la kwanza litafanya kazi ndani ya mfumo huo.

Kwa hivyo, tukiwa na hilo kama msingi, hebu tuanze kusoma maagizo yanayofuata ambayo Paulo anapaswa kutoa kutoka mstari wa 22. Lolote mfanyalo, lifanyeni kwa moyo wenu wote kama kwa ajili ya Bwana, si kwa ajili ya mabwana wa wanadamu.

Kwa kuwa mnajua kwamba mtapokea urithi kutoka kwa Bwana kama thawabu yenu, ni Bwana Yesu mnayemtumikia. Yeyote atendaye maovu atalipwa kwa makosa yake, wala hakutakuwa na upendeleo.

Kisha anawageukia mabwana. Mabwana, wapeni watumwa wenu yaliyo mema na ya haki kwa sababu mnajua kwamba nanyi pia mna Bwana mbinguni. Acha niwaelezee utumwa wa wakati huo na kutoa hoja chache kutoka hapa.

Bob ana haya ya kusema katika maelezo yake kuhusu 1 Timotheo. Utumwa wa kale ulikuwa jambo la aina mbalimbali. Watumwa binafsi wangeweza kupatikana katika taabu kubwa, sakafu za kusaga, minyororo, kwenye kinu, au katika ustawi wa kiasi, wakifanya kazi peke yao katika biashara ndogo ndogo.

Hazikuwa tofauti sana katika mambo mengi na majirani zao huru, isipokuwa kwamba faida zao zote zilikuwa mikononi mwa mabwana zao. Watumwa wa umma wangeweza kuwa maafisa muhimu wa serikali, katika baadhi ya matukio, au wahudumu wa hali ya chini katika bafu za umma. Pliny, mzee, alielezea utumwa wa wakati huo, nami nikakamata maneno haya ili uelewe.

Lakini katika siku hizi, huu ni wakati wa Paulo. Angalia tarehe hizo hizo. Ardhi hizi hizo zinafanyiwa kazi na watumwa, ambao miguu yao imefungwa minyororo, na mikono ya wahalifu, na watu wenye nyuso zilizotiwa chapa .

Msomi mmoja hivi karibuni alielezea hali hiyo kwa maneno haya. Vipi kuhusu, kwa hakika, si watumwa wote waliotendewa vibaya hivyo? Lakini marejeleo mengi, ambayo mara nyingi ni ya kitamaduni kuhusu vipigo, viboko, viboko, na kuuawa kwa watumwa yanathibitisha waziwazi uwepo wa giza na usio na matumaini wa mtumwa wa kale.

Kutegemea adhabu ya kimwili kulitokana, kwa sehemu, na ukweli kwamba watumwa hawakuwa na mali ambayo ingeweza kuchukuliwa au pesa za kujisalimisha. Kwa hivyo, baada ya kusema haya, utumwa, kama Paulo anavyozungumzia, unapaswa kuonekana katika maneno haya. Mji wa kawaida kama Efeso ungekuwa na 30-35% ya idadi ya watu iliyoundwa na watumwa.

Versailles ilikuwa mji mdogo, lakini tunatarajia kwamba haupaswi kuwa tofauti sana katika suala la uwiano. Pia unataka kutambua ukweli kwamba Wakristo wa kwanza hawakufanya kuwa lengo lao kufanya mageuzi makubwa ya kijamii. Fikiria kuhusu hilo kwa maneno haya.

Kwa mfano, kama una jiji la watu 5,000 na una Wakristo wenye umri wa miaka 100, unafikiri nini kingetokea ikiwa wangeanzisha kampeni ya kubadilisha taasisi ya utumwa, ambayo imeenea katika jamii? Je, unafikiri wangeendelea kuishi? Tunachojua ni kwamba kanisa la kwanza halikupanga au kukusudia kubadilisha muundo wa kijamii wa utumwa. Paulo anashauri jinsi watumwa wangepaswa kuishi, na mabwana wangepaswa kuwatendea watumwa hawa kwa njia ambayo ingeonekana, angalau kwa watu wa wakati huo, kama njia ya kibinadamu zaidi ya kushughulika na watu. Unaweza pia kutambua kitu katika maandishi haya kwamba utumwa ulielezwa kama wajibu, wajibu wa kidini.

Hivi majuzi, katika mazungumzo kuhusu maadili ya Agano Jipya, mada iliibuka kuhusu mambo ambayo yanaungwa mkono au kukatazwa waziwazi katika Agano Jipya na yale yanayohimizwa lakini hayazingatiwi katika siku za kisasa. Na mada hiyo ilikuwa maalum kabisa, kwa kuwa maalum, inayohusiana na suala la ushoga. Mtu niliyekuwa nikizungumza naye aliniuliza maswali haraka kuhusu kile ambacho Biblia inasema kuhusu utumwa na kwa nini hatuwatafuti watumwa na kuwaomba watumwa watii.

Nilikuwa na jibu la haraka na labda hilo lingekuwa na maana unapofikiria kuhusu masuala yaliyozungumziwa katika Wakolosai. Kwanza, hatuna taasisi ya utumwa katika muundo wa jamii tuliyo nayo kama ilivyokuwa katika ulimwengu wa kale. Pili, tuna Wakristo wengi zaidi katika baadhi ya jamii yetu wanaoshawishi sera na hata kutofanya utumwa kuwa sehemu ya muundo wetu wa kijamii.

Tatu, si haki kabisa kuanza kusema ikiwa Biblia inasema watumwa wanapaswa kuwatii mabwana zao, basi kila kitu ambacho Biblia inalaani kinapaswa kuwa kitu ambacho tunapaswa kutupa. Kisha, tunaweza kulazimika kuamua maadili ya Kikristo ni yapi na yapi si yapi. Hilo haliondoi ugumu wa masuala ya maadili ambayo tunapaswa kushughulikia mara kwa mara.

Paulo anasema hapa ni hivi. Hilo ambalo ni sehemu ya jinsi jamii inavyofanya kazi linapaswa kuangaliwa kwa njia hii. Watumwa wanapaswa kujifunza kuwatii mabwana zao, na hawapaswi kuwa na wasiwasi wowote.

Wanapaswa kuwatii mabwana zao katika kila kitu, na wanapaswa kufanya hivyo. Angalia lugha iliyopo; hawapaswi kufanya hivyo kwa sababu bwana amewabeba mgongoni akiwashinikiza. Vile vile nilivyokuambia kuhusu maagizo ya mke, maagizo ya mume, kwamba watumwa wanapaswa kuchukua jukumu lao la maadili la Kikristo. Kufanya yaliyo mema, si tu kumpendeza bwana wao wa kidunia.

Kwa njia, kwa Kigiriki, inavutia sana kuona lugha anapozungumzia bwana au bwana wa mtumwa na ukweli kwamba wote wawili wana bwana mbinguni. Na jinsi hiyo inavyoonekana kana kwamba kusema, unajua nini, wewe ni msimamizi kutoka kwa bwana hapa anayekuangalia kwamba unafanya hivi kama mtumwa, bwana wako kwa kweli ni msimamizi mwenye bwana mkuu anayepuuza anachofanya ili kuhakikisha anafanya yaliyo sawa. Kwa hivyo, nyote mlio ndani yake, tafadhali fanyeni kazi yenu na fanyeni mnachohitaji kufanya kwa njia inayowajibika.

Hakuna kitu katika Wakolosai ambacho kingeonekana kuwa cha matusi kufikia wakati Wakolosai ilipoandikwa. Huenda isiwe kipande kizuri kusoma katika wakati wetu, lakini kumbuka kile kinachoombwa kwa mtumwa. Hawapaswi kufanya hivi ili kutafuta kibali cha bwana wao, lakini wanapaswa kufanya hivi kwa moyo wa dhati.

Kwa heshima kwa bwana. Kufanya hivyo kwa kumcha bwana, kwa kumtii bwana ili kuwalinda. Kwa sababu ya matakwa ya Mungu, mtu angefanya hivi, si kwa sababu anahisi analazimishwa kufanya hivyo, lakini anataka kufanya hivi kwa sababu anaelewa kwamba hilo ndilo jambo sahihi kufanya.

Chochote unachofanya, ukimaanisha watumwa, kifanyie kazi kwa moyo wako wote. Huenda unakumbuka nilielezea neno moyo mapema katika majadiliano. Sio tu kuhusu hisia bali pia kiini chako cha maisha, kiini chako cha akili, kiti cha hisia, mahali pa kutaka.

Kwa hivyo fanya hivyo kwa moyo wako wote, na ikiwa huna moyo wetu, kwa akili na roho yako yote kama vile ungefanya hivyo kwa Bwana. Usifanye hivyo ukidhani kwamba unafanya hivi ili kuwafurahisha mabwana zako wachafu.

Unaangalia lugha, si kwa ajili ya mabwana wa kibinadamu, kwa kuwa unajua kwamba utapokea urithi kutoka kwa bwana. Yule atakayemlipa mtumwa kwa kazi njema wakati huu ni bwana. Labda ninapaswa kusimama hapa kusema kwamba ni kweli kwamba kifungu hiki maalum kilitumika katika karne ya 19 hasa kuhalalisha unyanyasaji wa watumwa.

Ninapaswa kusema kwamba bado kuna utumwa katika baadhi ya sehemu za dunia leo, na baadhi ya watu wangependa kuwa na jaribio kama hili ili kuhalalisha hilo. Lakini tunapaswa kuwa waangalifu tusidhani kwamba ndivyo Paulo anavyofanya hapa, kwamba Paulo anatumia hili kuchukua na kuweka mfumo ambao Wakristo wangepanyasa watu katika jamii. Hapana, lengo lake hapa ni kuwaonya watu

katika kaya kuishi kwa amani na kila mmoja, mahali ambapo kanisa litakuja na kukutana, ambapo Kristo na kuishi kama Wakristo watatumika kama mfano mzuri kwa jamii nzima.

Kisha, angalia anachowaambia mabwana. Mabwana, hamjatoka kwenye ndoano. Hakuna mtu anayetaka kumwambia bwana kuhusu hili kwa sababu mtumwa anaponunuliwa, mtumwa ni mali.

Mtumwa ana jukumu moja kuu: kutimiza matakwa ya bwana. Lakini Paulo anasema, hapana, bwana, una jukumu la kuwapa watumwa wako kile kilicho sawa na cha haki. Kwa maneno mengine, bwana Mkristo anapewa changamoto ya kumtendea mtumwa huyo kwa haki.

Na kisha ataendelea hata kusema kwamba wanapaswa kufanya hivi kwa sababu wanajua kwamba bwana aliye mbinguni anaangalia kinachoendelea. Fikiria juu yake. Kama ungemtendea mtu wa chini yako na unajua kwamba una bwana wa haki na mwenye haki anayeangalia unachofanya kupitia CCTV au kupitia kamera au kwa uwepo wake, ungewatendeaje wasaidizi wako? Jibu, kwa maoni yangu, lingekuwa rahisi.

Ungejaribu kuwa mwadilifu iwezekanavyo. Ungejaribu kuwa mkarimu iwezekanavyo. Ungejaribu kuwafanya kila mtu afanye yaliyo sahihi, ukijua kwamba kutoka moyoni mwako na kutoka kwa dhamiri yako, unafanya yaliyo sahihi, na pia, aliye chini yake anafanya yaliyo sahihi.

Hebu fikiria Paulo katika muktadha huu. Na hivyo ndivyo ilivyo katika muktadha huu ambapo Paulo, katika sura ya 4, mstari wa 1, anamwita bwana mtumwa kufanya hivyo. Kisha angeendelea kabla ya kumalizia barua hii katika sura ya 4 kuwatia moyo kwa maneno haya ambayo nitapanua katika hotuba inayofuata.

Dumuni katika kuomba, mkikeshwa katika kuomba huku na shukrani. Na wakati huohuo, mtuombee ili Mungu atufungulie mlango kwa ajili ya Bwana, ili tuitangaze siri ya Kristo, ambayo kwa ajili yake nimefungwa, ili niweze kuidhihirisha jinsi inipasavyo kunena.

Enendeni kwa hekima mbele ya watu walio nje, mkiukomboa wakati wenu. Maneno yenu yawe na neema sikuzote, yakikolea chumvi, mjue jinsi iwapasavyo kumjibu kila mtu mnapokaribiwa. Tunapomalizia hotuba ya sura ya 3, acha nikuelekezee mambo machache ambayo yameelezwa katika mjadala huu.

Kanisa limeitwa kwa jukumu hili la pamoja na hisia kali ya umoja. Umoja umejengwa juu ya kile wanachohitaji kufanya katika jumuiya ya imani. Kisha Paulo anaelezea kwa mpangilio wa familia jinsi utendaji kazi wa ndani katika kaya za kibinafsi unavyoweza kushawishi umoja na mshikamano katika kanisa pana.

Ikiwa mume na mke wako katika uhusiano mzuri na ikiwa wazazi wako katika uhusiano mzuri na watoto, ikiwa watumwa katika familia wana amani na bwana wao, basi kutoka hapo, watakapokutana wote, familia mbalimbali, hukutana katika nyumba, na kutakuwa na umoja. Maneno ya Paulo yanaweza yasisikike yakiwavutia baadhi yenu, lakini acha niwakumbushe kuhusu mstari wa mwisho katika sura ya 3 na sifa kuu anazotaja. Wake hujitiisha kwa hiari kwa waume zao.

Waume wapendeni wake zenu. Watoto, watiini wazazi wenu. Akina baba, msiwakasirishe watoto wenu.

Watumwa fanyeni kazi yenu kwa mioyo yenu yote, kwa akili zenu zote. Fanyeni mnachohitaji kufanya kana kwamba mnakifanya kwa ajili ya Bwana, ambaye atawalipa. Fanyeni bila kujizuia.

Nanyi mabwana, jueni kwamba chochote mnachowatendea watumwa wenu, bwana wenu wa mbinguni anawaangalia. Atawalipa kwa haki, na anatuita sote tuwajibike. Mnapoona jinsi Paulo alivyoendeleza hili, amejenga mto imara dhidi ya ushawishi wa mafundisho ya uongo na ameendelea na biashara imara sana ya kujenga uhusiano kanisani ambapo watu wangepanya kile ambacho Mungu angependa wafanye.

Na anapofanya hivyo, angalia kinachoendelea kutokea tena na tena na tena na tena. Kristo awe kitovu. Bwana awe kitovu.

Inapaswa kuwa sawa na Bwana. Na kwa njia, mambo haya yote yanasimamiwa na bwana. Na tunapofanya hivi na kuishi kulingana na hayo, mwishowe, Mungu atatukuzwa.

Kanisa litakuwa mfano kwa jamii. Na kama tutakavyoona katika hotuba inayofuata, kwa kweli itasaidia kanisa kuwa shahidi chanya kwa ulimwengu wa nje. Kwa njia hiyo, baadhi watakuja na hata kuuliza maswali.

Nao wataweza kuwapa majibu mazuri. Maisha yao yataonyesha kwamba, kwa kweli, wanaishi maisha mazuri. Watatengeneza fursa kutokana na kila wakati Mungu anapowapa.

Mwishowe, kanisa litakuwa nuru katika ulimwengu tunayojua kutoka sura ya kwanza, ambayo imeelezwa kwa maana ya giza. Asante sana kwa kufuatilia katika hotuba hii. Na natumaini kwamba tunapojifunza pamoja, mtakua kweli tunapokua.

Na natumaini Wakolosai itakuwa mojawapo ya vitabu unavyopenda unapofikiria kuhusu hili. Je, ninaweza kukupendekezea kitu kwa ajili ya kazi ya nyumbani? Je, unaweza kukaa tu na kupumzika? Chukua Biblia yako na uanze kusoma Wakolosai

sura ya kwanza, sura ya pili, na sura ya tatu. Na uanze kuangalia jinsi kitabu hiki kinavyoanza kuonekana.

Kwa sababu tunapokaribia mwisho, inasaidia kuyaweka haya yote pamoja akilini mwako. Na anza kuona kile Paulo anachokieleza kwa kanisa, ambalo lilikuwa chini ya tishio la kupenya, mafundisho ya uongo, na walimu wa uongo. Asante sana, na ninatarajia kujifunza vizuri pamoja katika mfululizo huu wa masomo ya Biblia.

Asante.

Huyu ni Dkt. Dan Darko katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Nyaraka za Magereza. Huu ni kipindi cha 6, Umoja katika Kanisa, Wakolosai 3.